

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA

YVESA BOTA,

predstavljeni 23. oktobra 2008¹

1. Predmet navedene zadeve je pritožba, ki jo je vložilo več lastnikov zemljišč² ter združenje kmetijskih in gozdnih gospodarstev³ (v nadaljevanju skupaj: tožeče stranke), proti sklepu Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 22. junija 2006 v zadevi Sahlstedt in drugi proti Komisiji⁴.

2. Z izpodbijanim sklepom je Sodišče prve stopnje kot nedopustno zavrglo ničnostno tožbo tožečih strank proti Odločbi Komisije 2005/101/ES z dne 13. januarja 2005, ki je v skladu z Direktivo Sveta 92/43/EGS⁵ določila seznam območij, pomembnih za Skupnost, za borealno biogeografsko regijo⁶. Sodišče prve stopnje je v izhodišču presoje, ki se nanaša na dopustnost tožbe, menilo, da

se sporna odločba ne nanaša neposredno na tožeče stranke v smislu člena 230, četrta odstavek, ES, in njihovo tožbo zato zavrglo.

3. Pogoj, da se mora akt Skupnosti neposredno in posamično nanašati na fizično oziroma pravno osebo, zato da bo pridobila procesno upravičenje za vložitev ničnostne tožbe, ima dva sestavna dela. Prvič, izpodbijani akt mora imeti neposredne učinke na pravni položaj posameznika. Drugič, ta akt nacionalnim organom, ki so zadolženi za njegovo izvedbo, ne dopušča nobene diskrecijske pravice⁷. Sodišče prve stopnje je v izpodbijanem sklepu presodilo, da ta elementa nista izpolnjena.

4. V okviru te pritožbe mora Sodišče presoditi učinke odločbe, ki določena področja uvršča med območja, pomembna za Skup-

1 – Jezik izvornika: francoščina.

2 – Med te lastnike zemljišč štejemo trinajst fizičnih oseb in sklad, imenovan MTK:n säätiö, (v nadaljevanju: lastniki zemljišč).

3 – Gre za Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry (v nadaljevanju: MTK). To združenje zastopa interese 163.000 kmetijskih in gozdnih gospodarstev.

4 – T-150/05, ZOdl., str. II-1851, v nadaljevanju: izpodbijani sklep.

5 – Direktiva z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, str. 7), kot je bila spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1882/2003 z dne 29. septembra 2003 (UL L 284, str. 1, v nadaljevanju: Direktiva).

6 – UL L 40, str. 1, v nadaljevanju: sporna odločba.

7 – Glej zlasti sodbo z dne 13. marca 2008 v zadevi Komisija proti Infront WM (C-125/06 P, ZOdl., str. I-1451, točka 47 in navedena sodna praksa).

nost, na pravni položaj tožečih strank. Pozvano je tudi, naj presodi obseg diskrecijske pravice, ki jo imajo države članice pri izvajanju te odločbe.

mojem mnenju posamično nanaša na lastnike zemljišč in zakaj je treba procesno upravičenje priznati tudi združenju MTK.

5. V sklepnih predlogih Sodišču predlagam, naj pritožbi ugoti, izpodbijani sklep razveljavi in dokončno odloči o dopustnosti tožbe, vložene na prvi stopnji.

I – Pravni in dejanski okvir

6. Pravzaprav zatrjujem, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo pri presoji dopustnosti tožbe, s tem da je štel, da se sporna odločba ne nanaša neposredno na tožeče stranke.

8. Namen Direktive je ustvariti skladno evropsko ekološko omrežje, imenovano „Natura 2000“. To omrežje bo dopuščalo ohranitev in obnovitev naravnih habitatov ter prostoživečih rastlinskih in živalskih vrst na ozemljih držav članic Evropske skupnosti.⁸

7. Najprej pojasnujem razloge, na podlagi katerih je treba šteti, da taka odločba, ki med območja, pomembna za Skupnost, uvršča ozemlja, na katerih imajo lastniki zemljišč pravice, nasprotno, vpliva na njihov pravni položaj in državam članicam, zadolženim za njeno izvedbo, pušča le zelo omejeno diskrecijo. Nato navajam, zakaj se sporna odločba po

9. Navedeno območje sestavljajo „posebna ohranitvena območja“. V skladu s členom 1(1) Direktive „posebno ohranitveno območje pomeni območje, pomembno za Skupnost, ki ga države članice določijo z zakonskim, upravnim in/ali pogodbenim aktom in kjer se

⁸ – Prva, tretja, četrta, peta in šesta uvodna izjava.

uporabljajo potrebni ohranitveni ukrepi za vzdrževanje ali obnovitev ugodnega stanja ohranjenosti naravnih habitatov in/ali populacij vrst, za katere je bilo območje določeno“.

10. Območja se določijo na podlagi postopka v treh stopnjah, določenih v členu 4 Direktive.

11. V okviru prve stopnje države članice Komisiji Evropskih skupnosti predlagajo seznam območij, pomembnih za Skupnost, ki so na njihovem ozemlju, zato da se zaščitijo naravni habitatni tipi oziroma rastlinska in živalska območja, na katere se nanaša Direktiva. Temu seznamu, ki ga je treba Komisiji predložiti v treh letih od notifikacije te direktive, so priložene vse koristne informacije, ne le znanstvene in ekološke⁹ ter geografske¹⁰, ampak tudi ekonomske in socialne¹¹.

9 – Kot je na primer opredelitev živalskih vrst v skladu z ornitološkimi merili, določenimi v Prilogi I k Direktivi Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prostoživečih ptic (UL L 103, str. 1), vendar tudi informacije v zvezi s pticami selivkami, ki so redno prisotne na tem območju, niso pa zajete v tej prilogi, opredeljuje sesalcev, plazilcev, dvoživk, rib, nevretenčarjev in rastlin, zajetih v Prilogi II k Direktivi, ter drugih pomembnih rastlinskih in živalskih vrst, ki niso zajete v tej prilogi.

10 – Kot sta lokacija in karta območja.

11 – Državam članicam se priporoča tudi, naj posredujejo tudi „[i]nformacije o vplivih in dejavnostih človeka, ki potekajo na tem območju ali v njegovi okolici“. Zato naj bi države članice predložile informacije, povezane zlasti s kmetijstvom in z gozdarstvom, ribolovom, lovom in nabiranjem, urbanizacijo, industrializacijo, s prevozom in komunikacijami (glej točko 6.1. in Prilogo E k Odločbi Komisije 97/266/ES z dne 18. decembra 1996 o obliki informacij za predlagana območja Nature 2000 (UL 1997, L 107, str. 1, še posebej str. 37)).

12. Na drugi stopnji Komisija nato v okviru postopka, v katerega je vključen *ad hoc* odbor¹², sprejme seznam izbranih območij kot območij, ki so pomembna za Skupnost. Ta seznam sprejme v šestih letih po notifikaciji Direktive.

13. Nazadnje je v členu 4(4) Direktive opisana tretja stopnja. Označuje izid postopka označevanja posebnih ohranitvenih območij.

14. Ta določba predvideva, da ko je območje, pomembno za Skupnost, Komisija že sprejela, zadevna „država članica določi to območje za posebno ohranitveno območje“.

12 – Člena 20 in 21 Direktive. Ta odbor, ki mu predseduje predstavnik Komisije, sestavljajo predstavniki držav članic.

15. Poleg tega na podlagi člena 4(5) Direktive takoj, ko je območje uvrščeno na seznam območij, pomembnih za Skupnost, zanj veljajo določbe člena 6, od (2) do (4), Direktive.

habitatov vrst ter vznemirjanje vrst. Ta določba je zato v bistvenem preventivna.

16. Člen 6 Direktive določa ureditev, ki jo morajo sprejeti države članice za zagotovitev ohranitve in upravljanja območij Natura 2000.

20. Člen 6(3) in (4) Direktive določa pogoje, pod katerimi se lahko dovolijo načrti oziroma projekti, ki bi lahko posegli v celovitost območja.

17. Člen 6(1) Direktive določa, da države članice sprejmejo potrebne ohranitvene ukrepe za posebna ohranitvena območja. Ta ureditev ima lahko obliko zakonskih, upravnih oziroma pogodbenih ukrepov, v okoliščinah posameznih primerov pa tudi razvojnih načrtov.

A – *Sporna odločba*

18. V nasprotju s to določbo se člen 6, od (2) do (4), Direktive uporablja od takrat, ko je območje vpisano na seznam območij, pomembnih za Skupnost.

21. Sporna odločba na podlagi Direktive določa seznam območij, pomembnih za Skupnost, za borealno biogeografsko regijo. Seznam je bil sprejet v skladu s členom 4(2), tretji pododstavek, Direktive.

19. Na podlagi člena 6(2) Direktive morajo države članice storiti vse potrebno, da preprečijo slabšanje stanja naravnih habitatov in

22. Med sprejetimi območji, ki so pomembna za Skupnost, so v Prilogi I k sporni odločbi navedena tudi ta območja:

SKLEPNI PREDLOGI Y. BOTA – ZADEVA C-362/06 P

A	B	C	D		E	
Oznaka [OPS ¹³]	Ime [OPS]	*	Površina [OPS] (v ha)	Dolžina OPS (v km)	Zemljepisne koordinate [OPS]	
					Zemlje- pisna dolžina	Zemlje- pisna širina
[...]						
FI0100 040	Nuuksio	*	5643		E 24 29	N 60 19
[...]						
FI0100 050	Haaviston alueet	*	59		E 24 24	N 60 32
[...]						
FI0200 011	Varesharju	*	271		E 23 42	N 60 26
[...]						
FI0900 013	Hietasy- rjän- kangas- Sirkkaharju		378		E 25 59	N 62 29

13 – Območje, pomembno za Skupnost.

23. Med območja, zajeta v sporni odločbi, so vključena ozemlja lastnikov zemljišč.¹⁴

III – Izpodbijani sklep

II – Postopek pred Sodiščem prve stopnje

24. Tožeče stranke so 18. aprila 2005 pri Sodišču prve stopnje vložile tožbo, v kateri so zahtevale razglasitev ničnosti sporne odločbe v delu oziroma v celoti.

25. Komisija je v aktu, ki ga je vložila v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 5. julija 2005, podala ugovor nedopustnosti na podlagi člena 114(1) Poslovnika Sodišča prve stopnje.

26. S sklepom predsednika Sodišča prve stopnje z dne 27. septembra 2005 je bila Republiki Finski dovoljena intervencija v podporo Komisiji.

27. Sodišče prve stopnje je pri presoji dopustnosti tožbe štelo, da se sporna odločba ni neposredno nanašala na tožeče stranke v smislu člena 230, četrti odstavek, ES, in zato njihovo tožbo zavrglo.

28. Sodišče prve stopnje je najprej opozorilo na besedilo člena 230, četrti odstavek, ES, v skladu s katerim „[f]izične ali pravne osebe lahko [...] sprožijo postopke zoper nanje naslovljene odločbe ali zoper odločbe, ki jih neposredno in posamično zadevajo, čeprav so v obliki uredbe ali odločbe naslovljene na drugo osebo“.

29. Po tem, ko je ugotovilo, da tožeče stranke niso naslovniki sporne odločbe, je Sodišče prve stopnje preizkusilo, ali se ta nanje neposredno in posamično nanaša.

¹⁴ – Nekateri lastniki zemljišč so v točki 6.2.2.7 tožbe, vložene pri Sodišču prve stopnje, navedeni poimensko.

A – Vprašanje neposrednega nanašanja na lastnike zemljišč

30. Po tem, ko je Sodišče prve stopnje v točkah 52 in 53 izpodbijanega sklepa opozorilo na sodno prakso Sodišča s tega področja, je preučilo učinke sporne odločbe na pravni položaj lastnikov zemljišč, fizičnih oseb¹⁵. Navedlo je:

„54 Sodišče prve stopnje ugotavlja, da ni mogoče šteti, da [sporna] odločba, ki za območja, pomembna za Skupnost, določa območja na finskiem ozemlju, na katerih imajo tožeče stranke [lastniki zemljišč, fizične osebe] zemljišča, sama po sebi vpliva na pravni položaj tožečih strank [lastnikov zemljišč, fizičnih oseb]. [Sporna] odločba ne vsebuje nobene določbe glede ureditve varstva območij, pomembnih za Skupnost, kot so ohranitveni ukrepi ali postopki za izdajo dovoljenj [...] Odločba torej ne vpliva niti na pravice in obveznosti lastnikov zemljišč niti na uresničevanje teh pravic. V nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke [lastniki zemljišč, fizične osebe], uvrstitev teh območij na seznam območij, pomembnih za Skupnost, gospodarskih subjektov ali zasebnikov v ničemer ne zavezuje.“

15 – Zdi se, da Sodišče prve stopnje ni presojalo pravnega položaja sklada MTK:n säätiö, ki je, naj opozorim, prav tako lastnik ozemelj, zajetih v sporni odločbi.

31. Sodišče prve stopnje je nato presojalo drugi pogoj, ki ga je razdelala sodna praksa, v skladu s katerim mora biti izvedba izpodbijanega akta samodejna in mora izhajati samo iz ureditve Skupnosti. Tako je v točkah od 55 do 58 izpodbijanega sklepa presojalo vsebino obveznosti, ki jih imajo države članice na podlagi člena 4(4) in (5) ter člena 6 Direktive. Sodišče prve stopnje je na tej podlagi zaključilo:

„59 Glede zgoraj navedenih obveznosti, ki jih zadevne države članice sprejmejo potem, ko so območja, pomembna za Skupnost, določena s [sporno] odločbo, je treba ugotoviti, da nobena od teh obveznosti ne velja neposredno za tožeče stranke [lastnike zemljišč, fizične osebe]. Dejansko mora za vse te obveznosti zadevna država članica sprejeti akt, v katerem določi, na kakšen način namerava izpolniti zadevno obveznost, naj gre za potrebne ohranitvene ukrepe (člen 6(1) Direktive [...]), ustrezne ukrepe za preprečitev slabšanja območja (člen 6(2) Direktive [...]) ali pridobitev soglasja pristojnih državnih organov za projekt, ki bi lahko pomembno vplival na območje (člen 6(3) in (4) Direktive [...]).

60 Iz Direktive [...], na podlagi katere je bila sprejeta [sporna] odločba, torej izhaja, da Direktiva zavezuje državo članico glede na zastavljene cilje, nacionalnim organom pa obenem prepušča pristoj-

nost za sprejetje potrebnih ohranitvenih ukrepov in vodenja postopkov za izdajo dovoljenj. Dejstvo, da se mora pooblastilo za odločanje po prostem preudarku, ki se tako prizna državam članicam, izvajati v skladu s cilji Direktive [...], na to ugotovitev ne vpliva.“

34. Zato je Sodišče prve stopnje tožbo pritožnikov zavrglo kot nedopustno.

IV – Postopek pred Sodiščem in predlogi strank

32. Sodišče prve stopnje je torej ugotovilo, da se sporna odločba ni neposredno nanašala na lastnike zemljišč, fizične osebe v smislu člena 230, četrty odstavka, ES, in presodilo, da torej ni bilo treba presojati, ali se je ta akt Skupnosti nanje posamično nanašal.

35. Pritožniki so 4. septembra 2006 v sodnem tajništvu Sodišča vložili to pritožbo.

36. Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 16. januarja 2007 dopustil intervencijo Kraljevine Španiji v podporo zaključkom Komisije.

B – Vprašanje neposrednega nanašanja na MTK

33. V točki 61 izpodbijanega sklepa je Sodišče glede na zaključke, ki jih je izpeljalo glede neposrednega interesa lastnikov zemljišč, fizičnih oseb, presodilo, da se sporna odločba ne more neposredno nanašati na člane združenja MTK. Sodišče prve stopnje je navedlo tudi, da to združenje ni dokazalo svojega interesa za vložitev tožbe.

37. Pritožniki v pritožbi Sodišču predlagajo, naj razveljavi izpodbijani sklep in razglasi ničnost sporne odločbe. Predlagajo tudi, naj Sodišče Komisiji naloži plačilo stroškov na obeh stopnjah postopka.

38. Komisija, ki se ji pridružuje Kraljevina Španija, predlaga zavrnitev pritožbe in naložitev stroškov pritožnikom.

V – Pritožba**2. Presoja**

39. Pritožniki v podporo pritožbi navajajo tri pritožbene razloge, ki izhajajo, prvič, iz neobrazloženosti izpodbijanega sklepa, drugič, iz napačne presoje Sodišča prve stopnje, da se sporna odločba nanje ne nanaša neposredno v smislu člena 230, četrty odstavka, ES, in tretjič, iz pomanjkanja učinkovitega sodnega varstva.

41. Ta pritožbeni razlog se nanaša na oblikovno zahtevo po obrazložitvi. Njegov namen je sankcionirati neobrazloženost izpodbijanega sklepa.

42. Glede pritožb, vloženih proti sodbam Sodišča prve stopnje, je Sodišče vedno znova sodilo, da je vprašanje, ali je Sodišče prve stopnje odgovorilo na tožbene razloge strank in ustrezno obrazložilo svojo sodbo, pravno vprašanje, ki se lahko uveljavlja v okviru pritožbe.¹⁶

A – Prvi pritožbeni razlog neobrazloženosti izpodbijanega sklepa

1. Trditve strank

40. Pritožniki v točkah od 57 do 60 pritožbe zatrjujejo, da Sodišče prve stopnje ni odgovorilo na trditev, ki se je nanašala na pravne učinke obveznosti ocene načrtov iz člena 6(3) Direktive. Menijo, da so to trditev jasno navedli v točkah od 21 do 29 pisnih stališč, vloženih po ugovoru nedopustnosti, ki ga je podala Komisija.

43. Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da Sodišče Sodišču prve stopnje ne nalaga obveznosti razlage, ki bi izčrpno in posamično sledila ugotovitvam, ki jih navajajo stranke v sporu. Obrazložitev je lahko torej implicitna, če zadevnim osebam omogoča, da se seznanijo z razlogi, zakaj so bili sprejeti zadevni ukrepi, in Sodišču, da razpolaga z dovolj elementi za izvajanje nadzora.¹⁷ Pri tožbi, ki temelji na členu 230 ES, zahteva obrazložitve pomeni, da mora Sodišče prve stopnje presoditi ničnostne razloge, na katere se sklicuje tožnik, in obrazložiti, zakaj je tožbeni razlog

¹⁶ – Glej zlasti sodbi z dne 20. novembra 1997 v zadevi Komisija proti V (C-188/96 P, Recueil, str. I-6561, točka 24) in z dne 7. maja 1998 v zadevi Somaco proti Komisiji (C-401/96 P, Recueil, str. I-2587, točka 53).

¹⁷ – Glej v tem smislu sodbo z dne 25. oktobra 2007 v zadevi Komninou in drugi proti Komisiji (C-167/06 P, točka 22 in navedena sodna praksa).

zavrnilo oziroma izpodbijani akt razglasilo za ničen.

nosti presoje načrtov in projektov iz člena 6(3) Direktive.

44. Čeprav Sodišče prve stopnje ni dolžno podrobno odgovoriti na vse trditve, ki jih je navedel tožnik, zlasti če te niso dovolj jasne in natančne ter ne temeljijo na dovolj natančno opredeljenih dokazih, Sodišče meni, da mora Sodišče prve stopnje presoditi najmanj vse zatrjevane kršitve pravic.¹⁸

45. Po navedbi teh elementov je treba presoditi, ali Sodišče prve stopnje ni odgovorilo na zadevno trditev, na katero so se sklicevali pritožniki, in v okoliščinah takega primera, ali bi na to trditev morale odgovoriti.

46. V tem primeru ugotavljam, da so pritožniki jasno predstavili razloge, na podlagi katerih so šteli, da se sporna odločba nanje nanaša neposredno. Zelo natančno so v delu 2.2. pisnih stališč¹⁹ in predvsem v točkah od 21 do 29 obrazložili zlasti nova bremena, ki so naložena lastnikom zemljišč zaradi obvez-

47. Ta trditev je predstavljena v podporo tožbenega razloga neposrednega interesa pritožnikov. Ne gre za ločen tožbeni razlog, na kar kaže skupna sinteza pritožnikov v njihovih stališčih in povzetek razlogov, navedenih v podporo pritožbi.²⁰

48. Razlogovanje Sodišča prve stopnje v zvezi z neposrednim interesom lastnikov zemljišč, fizičnih oseb, je podano v točkah 54 in 59 izpodbijanega sklepa, kot sledi:

„54 Sodišče prve stopnje ugotavlja, da ni mogoče šteti, da [sporna] odločba [...] sama po sebi vpliva na pravni položaj tožečih strank [lastnikov zemljišč, fizičnih oseb]. [Sporna] odločba ne vsebuje nobene določbe glede ureditve varstva območij, pomembnih za Skupnost, kot so ohranitveni ukrepi ali postopki za izdajo dovoljenj [...] Odločba torej ne vpliva niti na pravice in obveznosti lastnikov zemljišč niti na uresničevanje teh pravic. V nasprotju

18 – *Idem*.

19 – Sklicujem se na pisna stališča, vložena po ugovoru nedopustnosti, ki ga je podala Komisija na prvi stopnji.

20 – Glej točke od 68 do 70 pisnih stališč oziroma stran 4 pritožbe.

s tem, kar trdijo tožeče stranke [lastniki zemljišč, fizične osebe], uvrstitev teh območij na seznam območij, pomembnih za Skupnost, gospodarskih subjektov ali zasebnikov v ničemer ne zavezuje.

50. Za ugotovitev, da se je Sodišče prve stopnje izreklo o tožbenem razlogu neposrednega interesa pritožnikov, zadostuje preprosto branje izpodbijanega sklepa. Sodišče prve stopnje res ni podrobno presodilo učinkov člena 6(3) Direktive na pravni položaj lastnikov zemljišč. Tako skopost razlogov glede te točke lahko le obžalujem, glede na to, da je Sodišče prve stopnje, naj opozorim, odločilo o pomanjkanju procesne predpostavke.

[...]

59. Glede zgoraj navedenih obveznosti, ki jih zadevne države članice sprejmejo potem, ko so območja, pomembna za Skupnost, določena s [sporno] odločbo, je treba ugotoviti, da nobena od teh obveznosti ne velja neposredno za tožeče stranke [lastnike zemljišč, tožeče stranke]. Dejansko mora za vse te obveznosti zadevna država članica sprejeti akt, v katerem določi, na kakšen način namerava izpolniti zadevno obveznost, naj gre za potrebne ohranitvene ukrepe (člen 6(1) Direktive [...]), ustrezne ukrepe za preprečitev slabšanja območja (člen 6(2) Direktive [...]) ali pridobitev soglasja pristojnih državnih organov za projekt, ki bi lahko pomembno vplival na območje (člen 6(3) in (4) Direktive [...]).“

51. Vseeno menim, da lahko Sodišče na podlagi obrazložitve izpodbijanega sklepa opravi sodni nadzor, pritožniki pa se lahko seznanijo z razlogi, zaradi katerih je Sodišče prve stopnje presodilo, da se sporna odločba nanje ni neposredno nanašala. Kot jasno izhaja iz izpodbijanega sklepa, je Sodišče prve stopnje dejansko izhajalo iz ugotovitve, da v sporni odločbi ni nobene določbe glede ureditve varstva, zajetega v članu 6 Direktive, ki poleg tega pušča diskrecijo državam članicam, zadolženim za njegovo izvajanje.

49. V točki 61 izpodbijanega sklepa je Sodišče prve stopnje iz tega sklepalo tudi, da niti združenje MTK ne more biti neposredno prizadeto.

52. Zato Sodišču predlagam, naj prvi pritožbeni razlog zavrne kot neutemeljen.

B – *Drugi tožbeni razlog: napačna presoja Sodišča prve stopnje glede neposrednega interesa lastnikov zemljišč*

torej dokončno ureja vprašanje uvrstitve teh območij v omrežje Natura 2000.

1. Trditve strank

53. Pritožniki poudarjajo, da je Sodišče prve stopnje napačno presodilo, da se sporna odločba nanje ne nanaša neposredno v smislu člena 230, četrti odstavek, ES, in sodne prakse Sodišča. Menijo, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo pri presoji dveh pogojev, ki ju mora tožeča stranka izpolniti na podlagi sodne prakse, v skladu s katero mora sporni akt neposredno vplivati na pravni položaj tožeče stranke, njegovo izvajanje pa mora biti povsem samodejno.²¹

54. Glede prvega pogoja pritožniki zatrjujejo, da je Sodišče prve stopnje napačno razlagalo člen 6 Direktive, s tem da je štelo, da sporna odločba glede njih ni imela nobenega pravnega učinka.

55. Po eni strani sporna odločba neizogibno povzroča uvrstitev sprejetih območij, pomembnih za Skupnosti, med posebna ohranitvena območja. Navedena odločba

56. Po drugi strani sporna odločba zajema prepoved slabšanja območij, uvrščenih med območja, pomembna za Skupnost, in obveznost presoje projektov, ki bi se lahko izvajali na teh območjih, kot je določena v členu 6(3) Direktive. Dejstvo, da v sporni odločbi ni obveznosti oziroma omejitev glede uporabe zemljišč, naj ne bi bila pomembna.

57. V podporo temu zaključku pritožniki Sodišču prve stopnje očitajo, da je pravne učinke sporne odločbe presodilo, ne da bi upoštevalo različne stopnje postopka izbire območij.

58. Glede drugega pogoja pritožniki zatrjujejo, da je Sodišče prve stopnje napačno presodilo tudi člen 6 Direktive, s tem da je štelo, da so za nastanek pravnih učinkov, zajetih v sporni odločbi, potrebni ukrepi države članice, v okviru katerih imajo te diskrecijsko pravico.

21 – Točke od 8 do 56 pritožbe.

59. Komisija zatrjuje, da je izpodbijani sklep skladen s sodno prakso Sodišča s področja člena 230, četrti odstavek, ES. Meni, da naj se sporna odločba na pritožnike ne bi neposredno nanašala, saj v njej naj ne bi bilo nobene določbe o ureditvi varstva, ki ga morajo države članice sprejeti na podlagi Direktive. Poleg tega naj člen 6(3) Direktive tako kot sporna odločba pritožnikom v ničemer ne bi preprečeval izvajanja nepremičninskih, gozdarskih oziroma kmetijskih projektov na posebnih ohranitvenih območjih. Besedilo te določbe naj bi bilo jasno ter naj ne bi zahtevalo uporabe postopkov presoje in organizacije posvetovanja s pristojnimi nacionalnimi organi pred odobritvijo projekta. Nazadnje Komisija ocenjuje, da ni treba odgovoriti na trditve pritožnikov, v skladu s katerimi naj bi se sporna odločba nanje tudi posamično nanašala.

60. Kraljevina Španija, ki intervenira v podporo zaključkov Komisije, dodaja, da sporna odločba ugotavlja le stanje, to je izpolnjevanje posebnih okoljskih pogojev na določenem ozemlju. Poleg tega pojasnjuje, da učinki člena 6(3) Direktive ne izhajajo iz sporne odločbe, ampak iz razglasitve posebnega ohranitvenega območja, ki ga opravi država članica.

2. Presoja

61. Sporna odločba je v skladu s členom 2 naslovljena le na države članice. Fizične osebe, med katere se v tem primeru štejejo lastniki zemljišč oziroma pravne osebe, v tem primeru sklad MTK:n säätiö, ki želijo vložiti ničnostno tožbo proti tej odločbi, morajo torej izpolnjevati oba pogoja, določena v členu 230, četrti odstavek, ES. Posledično morajo dokazati, da se ta nanje neposredno in posamično nanaša. Če sporna odločba ne izpolnjuje teh pogojev, tožba, ki jo zoper njo vloži fizična oziroma pravna oseba, ni dopustna.

62. To je predmet te pravde.

63. V skladu z ustaljeno sodno prakso in kot je Sodišče prve stopnje opozorilo v točki 52 izpodbijanega sklepa, pogoj, da se mora izpodbijani akt neposredno in posamično nanašati na fizično oziroma pravno osebo, zahteva naslednja sestavna dela. Prvič, ukrep Skupnosti mora imeti neposreden učinek na pravni položaj posameznika. Drugič, ta akt naslovnikom, ki so ga dolžni izvajati, ne dopušča nobenega pooblastila za odločanje po prostem preudarku, ki mora biti zato

popolnoma samodejno in izhajati iz ureditve Skupnosti brez uporabe drugih vmesnih predpisov.²²

64. V okviru te zadeve je treba torej presoditi, ali sta ta pogoja izpolnjena.

a) Prvi pogoj, ki se nanaša na učinke sporne odločbe na pravni položaj lastnikov zemljišč

65. Kot sem navedel, je Sodišče prve stopnje v točki 54 izpodbijanega sklepa štelo, da sporna odločba, „ki za območja, pomembna za Skupnost, določa območja na finskiem ozemlju, na katerih imajo tožeče stranke [lastniki zemljišč, fizične osebe] zemljišča [23], sama po sebi [ne] vpliva na pravni položaj [zadnjih]“. Po njegovem mnenju v sporni odločbi naj ne bi bilo nobene določbe o ureditvi varovanja območij, pomembnih za Skupnost, ter naj zato ne bi vplivala na pravice in obveznosti lastnikov zemljišč niti na izvrševanje teh pravic. Vključitev teh območij na seznam območij, pomembnih za Skupnost, po mnenju Sodišča prve stopnje gospodarskih subjektov oziroma zasebnikov torej v ničemer ne zavezuje.

22 – Glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Infront WM, točka 47 in navedena sodna praksa.

23 – Moj poudarek.

66. S to analizo se ne strinjam.

67. Menim, nasprotno, da ima sporna odločba sama po sebi neposredne posledice za pravni položaj lastnikov zemljišč, in to tudi ob neobstoju varstvenih ukrepov, ki jih sprejme zadevna država članica.

68. V nasprotju z zatrjevanjem Kraljevine Španije je sporna odločba akt, ki ga je mogoče izpodbijati. Ta odločba ni „ugotovitveni akt“ oziroma samo vmesni ukrep, saj dokončno opredeljuje stališče Komisije glede območij, pomembnih za Skupnost, ki spadajo v omrežje Natura 2000.²⁴

69. Sporna odločba je poleg tega akt, ki posega v položaj. Z uvrstitvijo ozemelj med območja, pomembna za Skupnost, na katerih imajo lastniki zemljišč pravice, jim ta odločba odvzema možnost, da z njimi prosto razpolagajo.²⁵

24 – Sodba z dne 11. novembra 1981 v zadevi IBM proti Komisiji (60/81, Recueil, str. 2639, točka 10).

25 – Sklicujem se na besede profesorja Guya Isaaca, ki meni, da „je tožeča stranka neposredno prizadeta le, če je zaradi neposrednega učinka izpodbijanega akta prikrajšana za pravico oziroma ji je naložena obveznost, tako da jo postavlja v podoben položaj kot njenega naslovnika“ (Isaac, G., *Droit communautaire général*, 7e édition, Colin, Pariz, 1999, str. 266).

70. Dejansko je posledica navedene odločbe določitev novih omejitev pravic lastnikov zemljišč, ki takrat, ko so jih pridobili, ni obstajala in otežuje njihovo izvrševanje. Na podlagi sporne odločbe lastniki zemljišč ne morejo izkoriščati oziroma prodati svojih ozemelj, ne da bi se upoštevala razvrstitev njihove lastnine med območja, pomembna za Skupnost. Vpliv sporne odločbe na njihov položaj je mogoče opredeliti kot ekonomsko in socialno škodo zmanjšanja vrednosti ozemlja oziroma popolno ali delno prenehanje gozdarskih in kmetijskih dejavnosti. Lahko se izrazi tudi v več omejitvah izvrševanja upravičenj, povezanih z lastnino, saj ozemlja, potem ko so enkrat uvrščena med območja, pomembna za Skupnost, bremenijo nove obveznosti.

člena 6(4) Direktive.²⁶ Države članice morajo na primer sprejeti vse ohranitvene ukrepe, ki so potrebni za ohranitev območij.²⁷ Lahko prepovedo določene dejavnosti na zavarovanih območjih, kot sta krčenje gozdov in sečnja, oziroma omejijo gradnjo in izkoriščanje. Države članice morajo med drugim vse načrte in projekte, ki bi lahko vplivali na območja, pomembna za Skupnost, kot so načrti za odvzem voda, predložiti dodelitvi predhodnega upravnega dovoljenja, ki temelji na oceni vplivov na zadevno območje.²⁸

71. Po eni strani so ta ozemlja na podlagi člena 4(4) Direktive uvrščena med posebna ohranitvena območja.

73. Ti ukrepi poleg tega omejujejo izvrševanje lastninske pravice in so neposredno povezani z uvrstitvijo ozemelj lastnikov zemljišč med območja, pomembna za Skupnost.

72. Po drugi strani so države članice v skladu s členom 4(5) Direktive dolžne vzpostaviti sistem varstva območij, zajetih s sporno odločbo, in to v skladu z določbami

74. V zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Komisija proti Infront WM, za katero menim, da je primerljiva, je Sodišče tožeči stranki priznalo neposredno prizadetost. Izpodbijani akt je bila odločba Komisije,

26 – Glej sodbo z dne 13. januarja 2005 v zadevi Dragaggi in drugi (C-117/03, ZOdl., str. I-167). Sodišče je v točki 21 te sodbe menilo, da se sistem varstva posebnih ohranitvenih območij iz člena 6, od (2) do (4), Direktive uporablja za območje takoj, ko je to v skladu s členom 4(2), tretji pododstavek, Direktive, uvrščeno na seznam območij, ki so bila izbrana za območja, pomembna za Skupnost, ki ga je določila Komisija v skladu s postopkom iz člena 21 te direktive.

27 – Člen 6(1) in (2) Direktive.

28 – Člen 6(3) Direktive.

v kateri je bila ugotovljena skladnost britanske ureditve, ki je v skladu z Direktivo 89/552/EGS²⁹ določila zahteve glede prenosa večjih dogodkov s strani subjektov za razširjanje televizijskih programov, s pravom Skupnosti. Sodišče je priznalo, da je podjetje, v tem primeru WM AG, katerega dejavnost sta bila nakup in preprodaja pravic prenosa športnih dogodkov, neposredno prizadeto s tem aktom, ker je ureditev, ki jo je sprejelo Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska in jo je potrdil navedeni akt, tem gospodarskim subjektom nalagala določene omejitve pri prenašanju določenih dogodkov, za katere je družba Infront WM AG pridobila izključne pravice. Sodišče je presodilo, da „[g]lede na to, da so te omejitve vezane na pogoje, pod katerimi ti izdajatelji pridobijo pravice televizijskega prenosa [...] od družbe Infront [WM AG], imajo ukrepi, ki jih je sprejelo Združeno kraljestvo, in sporni akt za posledico uskladitev pravic, ki jih ima ta družba, z novimi omejitvami, ki niso obstajale takrat, ko je ta družba pridobila navedene pravice do prenosa, in ki otežijo izvrševanje teh pravic. Tako sporni akt neposredno vpliva na pravni položaj družbe Infront [WM AG]“.³⁰

75. Menim, da je mogoče to sodno prakso popolnoma prenesti na to zadevo.

76. V teh okoliščinah in upoštevaje te elemente menim, da se sporna odločba neposredno nanaša na pravni položaj lastnikov zemljišč.

77. Sedaj je treba presoditi, ali so izvedbeni ukrepi, ki jih zahteva sporna odločba, popolnoma samodejni oziroma ali imajo, nasprotno, državni organi glede tega še naprej diskrecijo.

b) Drugi pogoj obsega diskrecijske pravice držav članic pri izvedbi sporne odločbe

78. Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da ko institucija akt Skupnosti naslovi na državo članico in če je ukrep, ki ga mora država članica sprejeti za izvedbo tega akta, samodejen ali če zaradi tega akta na kakršen koli način neposredno nastanejo posledice brez razlik, ta akt torej neposredno zadeva vse osebe, ki jih tak ukrep prizadene.³¹

29 – Direktiva Sveta z dne 3. oktobra 1989 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju dejavnosti razširjanja televizijskih programov (UL L 298, str. 23), kot je bila spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 1997 (UL L 202, str. 60).

30 – Točke od 47 do 52.

31 – Sodba z dne 5. maja 1998 v zadevi Dreyfus proti Komisiji (C-386/96 P, Recueil, str. I-2309, točka 43 in navedena sodna praksa) ter sklep Sodišča prve stopnje z dne 10. septembra 2002 v zadevi Japan Tobacco in JT International proti Parlamentu in Svetu (T-223/01, Recueil, str. II-3259, točka 46).

79. Če je podan nacionalni izvedbeni ukrep med izpodbijanem aktom in tožečo stranko, Sodišče šteje, da ne gre za dejavnik nedopustnosti tožbe, če je ta ukrep v celoti samodejen oziroma če je njegov cilj predvidljiv in ga je mogoče izpeljati iz ureditve Skupnosti.³² Sodišče je presodilo, da je šlo za tak primer v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Komisija proti Infront WM. Čeprav je bil za izvedbo izpodbijanega akta podan določen maneverski prostor, je Sodišče ugotovilo, da nacionalni organi niso imeli nobene diskrecije glede rezultata, ki ga je bilo treba doseči, saj je tega določal le ta akt.³³

81. Kot sem že navedel, je Sodišče prve stopnje v točkah od 55 do 58 izpodbijanega sklepa presojalo vsebino obveznosti, ki jih imajo države članice na podlagi člena 4(4) in (5) ter člena 6 Direktive. Zaključilo je, da je za vse obveznosti potreben akt zadevne države članice, ki natančneje določa, na kakšen način jih namerava izvesti na svojem ozemlju. Sodišče prve stopnje je nato štelo:

„60 Iz Direktive [...], na podlagi katere je bila sprejeta [sporna] odločba, torej izhaja, da Direktiva *zavezuje državo članico glede na zastavljene cilje, nacionalnim organom pa obenem prepušča pristojnost za sprejetje potrebnih ohranitvenih ukrepov in vodenja postopkov za izdajo dovoljenj.*[³⁵] Dejstvo, da se mora pooblastilo za odločanje po prostem preudarku, ki se tako prizna državam članicam, izvajati v skladu s cilji Direktive [...], na to ugotovitev ne vpliva [...]“

80. Če pa, nasprotno, izpodbijani akt državi članici naslovni pušča resnično izbiro, da ukrepa ali pa ne, oziroma da ni dolžna ravnati v določeni smeri, Sodišče meni, da posameznik, ki ga izpodbija, ne more zatrjevati neposredne prizadetosti.³⁴

82. Sodišče prve stopnje je ničnostno tožbo, ki so jo vložili lastniki zemljišč, zavrglo na podlagi zadnje ugotovitve.

32 – Glej zlasti sodbi z dne 13. maja 1971 v zadevi International Fruit Company proti Komisiji (od 41/70 do 44/70, Recueil, str. 411, točka 25) in z dne 23. novembra 1971 v zadevi Bock proti Komisiji (62/70, Recueil, str. 897, točki 7 in 8).

33 – Točke od 59 do 63.

34 – Glej zlasti sodbo z dne 21. januarja 1999 v zadevi Francija proti Comafrica in drugim (C-73/97 P, Recueil, str. I-185). V tej zadevi je Sodišče presodilo, da se Uredba Komisije (ES) št. 3190/93 z dne 19. novembra 1993 o določitvi enotnega koeficienta znižanja za določitev količin banan, ki se podeli vsakemu gospodarskemu subjektu iz skupin A in B v okviru tarifne kvote za leto 1994 (UL L 285, str. 28), ne nanaša neposredno na gospodarske subjekte, saj dejansko pristojnim nacionalnim organom nalaga določitev dokončnih kvot banan, ki jih bodo na podlagi te uredbe lahko uvozili v tem obdobju.

83. S tem razlogovanjem se ne strinjam iz naslednjih razlogov.

35 – Moj poudarek.

84. Po eni strani opozarjam, da ima sporna odločba zakonodajno naravo in je v celoti obvezna za države članice, ne da bi imele te možnost spremeniti uvrstitev ozemelj v omrežje Natura 2000.

85. Po drugi strani menim, da imajo države članice pri izvajanju te odločbe le zelo omejeno diskrecijo.

86. V tej zadevi nestrinjanje strank izvira iz dejstva, ali je za izvajanje sporne odločbe potrebno, da države članice sprejmejo izvedbene ukrepe. Sicer pa, kot sem že poudaril, obstoj nacionalnega izvedbenega ukrepa, ki je med izpodbijanim aktom in tožečo stranko, sam po sebi ni razlog za nedopustnost tožbe. V takem položaju Sodišče preveri obseg diskrecije, ki jo imajo države članice pri izvajanju izpodbijanega akta.

87. Sicer pa so v tej zadevi ti izvedbeni ukrepi določeni v direktivi, ki državam članicam po definiciji pušča možnost določene diskrecije. Opozarjam, da je za vsako državo članico, na katero je naslovljena, direktiva dejansko

zavezujoča glede cilja, ki ga je treba doseči, vendar prepušča nacionalnim organom izbiro oblike in metod.³⁶

88. V tem primeru gre za vprašanje, upoštevaje napotila Direktive, ali imajo države članice zadostno diskrecijo pri izvajanju sporne odločbe, ki jim omogoča, da ukrepajo ali ne, ali pa so, nasprotno, dolžne ravnati v določenem smislu.

89. Način in pogoji, v katerih je treba sporno odločbo udejanjiti, so določeni v členu 4(4) in (5) ter členu 6 Direktive.

90. Prvič, ko je Komisija enkrat določila seznam območij, pomembnih za Skupnost, morajo države članice ta območja kar najhitreje, vendar največ v šestletnem roku, označiti kot posebna ohranitvena območja. Kot so navedli pritožniki, je besedilo člena 4(4) Direktive jasno, države članice pa v tem pogledu nimajo nobene diskrecije.³⁷

36 – Glej tudi sodbo z dne 18. decembra 1997 v zadevi Inter-Environnement Wallonie (C-129/96, Recueil, str. I-7411, točka 45).

37 – Glej oddelek 2.2 pritožbe.

91. Drugič, države članice morajo v skladu s členom 4(5) Direktive na območjih, ki so na seznamu območij, pomembnih za Skupnost, uporabljati varstveno ureditev, določeno v členu 6, od (2) do (4), Direktive.³⁸ Kot je navedlo Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Dragaggi in drugi, sta uvrstitev območja na seznam območij, pomembnih za Skupnost, in uporaba varstvenih ukrepov, ki jih navedena določba vsebuje, izrecno povezani.³⁹

92. Državam članicam pri izvajanju člena 6 Direktive in sporne odločbe gotovo ni v celoti odvzet manevrski prostor. Dejansko lahko nacionalni organi za izvajanje obveznosti, ki iz njega izhajajo, določijo primerno ureditev območij, ki je lahko različna glede na gospodarske, družbene in kulturne potrebe ter regionalne in lokalne značilnosti v vsaki državi članici.⁴⁰

93. Kljub temu se mi zdi diskrecija, ki jo imajo pri tem, zelo omejena.

94. Dejansko morajo države članice zagotoviti, da lastniki ozemelj, uvrščenih na seznam

območij, pomembnih za Skupnost, ne poslabšajo naravnih habitatov na svoji lastnini in ne motijo vrst, živečih na teh območjih, na način, ki bi bil v nasprotju z Direktivo. Zato morajo nacionalni organi sprejeti varstvene ukrepe, za katere menim, da so v veliki meri predvidljivi, in katerih smer je zlahka določljiva. Ti ukrepi morajo tako omogočiti vzdrževanje in obnovev „ugodnega stanja ohranjenosti“ naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst v interesu Skupnosti.⁴¹ Prav tako morajo omogočiti izogibanje vsakršnemu tveganju poslabšanja in vznemirjanja območij. Navedeni ukrepi pomenijo neposredno izvajanje sporne odločbe. Zato posledično ti določajo rezultat, ki ga je treba doseči. Glede tega rezultata državni organi nimajo nobene diskrecije.

95. Sicer pa je vpliv na pravni položaj lastnikov zemljišč posledica zahteve, da je ta rezultat dosežen.

96. Poleg tega institucije Skupnosti določajo vse večje omejitve diskrecije pristojnih nacionalnih organov.

38 – Glej sodbo z dne 14. septembra 2006 v zadevi Bund Naturschutz in Bayern in drugi (C-244/05, ZOdl., str. I-8445, točka 35).

39 – Točka 24.

40 – V zvezi s tem glej člen 2(3) Direktive.

41 – Glej člen 1(e) in (i) ter člen 2(2) Direktive. V skladu s členom 1(e) se šteje stanje ohranjenosti naravnega habitata za ugodno, če so njegovo naravno območje razširjenosti in površine, ki jih na tem območju pokriva, stabilni ali se povečujejo, če obstajajo in bodo v predvidljivi prihodnosti verjetno še obstajale posebna struktura in funkcije, potrebne za njegovo dolgoročno ohranitev, ter če je stanje ohranjenosti njegovih značilnih vrst ugodno, kot je opredeljeno v členu 1(i) Direktive.

97. Komisija je izdala tudi vodnik za razlago člena 6 Direktive, v katerem je označila obseg in vsebino vsake svoje določbe.⁴² Na primer glede izvajanja člena 6(2) Direktive Komisija pojasnjuje smisel pojmov vznemirjanje in poslabšanje območij ter državam članicam predlaga zlasti, kako je treba oceniti ta tveganja. Komisija poleg tega določa pogoje in roke, v katerih morajo države članice sprejeti varstvene ukrepe.⁴³ Dalje, v zvezi z izvajanjem člena 6(4) Direktive Komisija pojasnjuje, kako je treba razumeti „nujne razloge prevladujočega javnega interesa“ in „izravnalne ukrepe“. Med drugim podaja navodila o tem, kdaj jih je treba sprejeti, kdo nosi njihove stroške in da jih je treba sporočiti.

98. Poleg tega Komisija v postopku tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti in Sodišče v okviru sodnega nadzora izvajata zelo tesen nadzor nad ukrepi, ki jih države članice sprejmejo na podlagi člena 6 Direktive. To dokazuje številnost sporov v zvezi z izvajanjem Direktive. V zvezi s tem Sodišče navaja, da je natančnost pri prenosu Direktive „zlasti

pomembna, [če] [...] je državam članicam poverjeno, da vsaka na svojem ozemlju upravlja skupno dediščino“.⁴⁴ Meni, da so v delu, v katerem Direktiva določa „zapletena in tehnična pravila“, države članice „zlasti dolžne paziti, da je njihova zakonodaja, ki zagotavlja prenos te direktive, jasna in natančno opredeljena, tudi glede bistvenih obveznosti nadzora in pregledovanja“.⁴⁵

99. Tako Sodišče ni odlašalo z natančno opredelitvijo podrobnosti mehanizma varstva, določenega v členu 6(3) Direktive. Po mnenju Sodišča „ustrezna presoja“ v smislu te določbe zahteva, da morajo pristojni nacionalni organi identificirati vse vidike načrtov, ki lahko vplivajo na cilje ohranitve zadevnega območja. Nadalje po mnenju Sodišča ni mogoče izdati dovoljenja za načrt oziroma projekt, če se pristojni nacionalni organi z gotovostjo ne prepričajo, da nima škodnih posledic za celovitost zadevnega območja. Kot je pojasnilo Sodišče, „če obstaja negotovost glede neobstoja škodljivih učinkov [...], bo moral pristojni nacionalni organ zavrnilo dovoljenje zanj“.⁴⁶ Kot utemeljeno navajajo pritožniki, dovoljenje, izdano na podlagi teh meril, državam članicam pušča le zelo omejeno diskrecijo.⁴⁷

42 – Vodnik je naslovljen „Upravljanje območij Natura 2000 – Določbe člena 6 Direktive ‚o habitatih‘ (92/43/EGS)“ (Luxembourg, 2000).

43 – Glej tudi sodbi z dne 13. februarja 2003 v zadevi Komisija proti Luksemburgu (C-75/01, Recueil, str. I-1585, točki 41 in 42) in z dne 20. oktobra 2005 v zadevi Komisija proti Združenemu kraljestvu (C-6/04, ZOdI., str. I-9017, točke od 29 do 39).

44 – Zgoraj navedena sodba Komisija proti Združenemu kraljestvu, točka 25.

45 – *Ibidem*, točka, 26.

46 – Sodba z dne 7. septembra 2004 v zadevi Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging (C-127/02, ZOdI., str. I-7405, točke od 52 do 60).

47 – Točka 30 pritožbe.

100. Zato menim, da od takrat, ko Komisija določeno območje označi kot območje, pomembno za Skupnost, države članice nimajo druge izbire, kot da to območje razglasijo za posebno ohranitveno območje in sprejmejo varstveno ureditev, ki omogoča ohranitev navedenega območja, v skladu z zahtevami Direktive. Dejstvo, da imajo države članice pri tem diskrecijo, kakor koli omejeno, glede ohranitvenih ukrepov, ki jih je treba sprejeti, in glede postopkov za izdajo dovoljenj, ki jih je treba upoštevati, po mojem mnenju ne bi moglo vplivati na učinke sporne odločbe kot take.

101. Upoštevaje vse te elemente menim, da sta oba pogoja, ki ju postavlja sodna praksa fizičnim in pravnim osebam, da se akt Skupnosti nanje neposredno nanaša, v tem primeru izpolnjena.

102. Menim, da je Sodišče prve stopnje torej napačno uporabilo pravo pri presoji, da se sporna odločba ne nanaša neposredno na lastnike zemljišč, in zato Sodišču predlagam, naj izpodbijani sklep razveljavi.

103. V teh okoliščinah menim, da ni treba presojati tretjega pritožbenega razloga, ki izhaja iz pomanjkanja učinkovitega sodnega varstva.

104. Poleg tega menim, da lahko Sodišče dokončno odloči o dopustnosti tožbe, ki so jo na prvi stopnji vložili pritožniki, v skladu s členom 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča.⁴⁸

VI – Dopustnost ničnostne tožbe, vložene na prvi stopnji

105. Ker Sodišče prve stopnje v izpodbijanem sklepu tega ni presojalo, bom preveril, v kolikšni meri se sporna odločba lahko posamično nanaša na lastnike zemljišč. Po tem, ko bo ta analiza opravljena, bom presodil dopustnost ničnostne tožbe, ki jo je vložilo združenje MTK.

⁴⁸ – Na podlagi te določbe Sodišče, če je pritožba utemeljena, razveljavi odločitev Sodišča prve stopnje. V tem primeru lahko samo dokončno odloči o zadevi, če to dovoljuje stanje postopka, ali pa jo vrne v ponovno odločanje Sodišču prve stopnje.

A – *Dopustnost ničnostne tožbe lastnikov zemljišč*

2. Presoja

1. Trditve strank

106. Komisija v ugovoru nedopustnosti, ki ga je podala na prvi stopnji, zatrjuje, da se sporna odločba na lastnike zemljišč ne nanaša posamično. Najprej navaja, da ta odločba nanje ne vpliva na način, ki bi jih prikrajšal za uživanje njihove dobrine. Navedena odločba jim ne daje nobene pravice in ne nalaga nobene obveznosti. Komisija nato poudarja, da so območja, na katera se sporna odločba nanaša, izključno opredeljena na podlagi bioloških meril, v skladu s členom 1(k) Direktive. V zvezi s tem Komisija meni, da na podlagi sporne odločbe oziroma podatkov, ki jih je uporabila pri njeni pripravi, ni mogoče ugotoviti istovetnosti lastnikov območij, uvrščenih med območja, pomembna za Skupnost. Komisija nazadnje navaja, da razen lastnikov zemljišč območja, zajeta s to odločbo, zadevajo druge subjekte, kot so gradbena podjetja, nevladne organizacije oziroma „državljan lambda“.

107. Pritožniki, nasprotno, menijo, da je njihov položaj poseben, da jih v delu, v katerem sporna odločba vključuje ozemlja, katerih lastniki so, ločuje od vseh drugih oseb in vpliva na njihov pravni položaj.

108. Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da se lahko subjekti, ki niso naslovniki odločbe, sklicujejo na to, da jih odločba posamično zadeva, le kadar vpliva nanje zaradi določenih njihovih značilnosti ali zaradi dejanskega položaja, ki jih opredeljuje glede na vse druge subjekte in jih torej individualizira podobno kot naslovnika odločbe.⁴⁹

109. Iz ustaljene sodne prakse Sodišča prav tako izhaja, da kadar odločba zadeva skupino oseb, ki je bila prepoznana ali prepoznavna takrat, ko je bil ta akt sprejet, in z merili, ki so značilna za člane skupine, lahko te osebe ta akt posamično zadeva, ker so del omejenega kroga gospodarskih subjektov.⁵⁰ Sodišče je navedlo, da lahko gre za to predvsem takrat, kadar odločba posega v pravice, ki jih je posameznik pridobil pred njeno izdajo.⁵¹

110. Menim, da so lastniki zemljišč v tej zadevi del zaprtega kroga, katerega člane

49 – Glej zlasti sodbi z dne 15. julija 1963 v zadevi Plaumann proti Komisiji (25/62, Recueil, str. 197, zlasti str. 223) in z dne 13. decembra 2005 v zadevi Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (C-78/03 P, ZOdl., str. I-10737, točka 33) ter zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Infront WM, točka 70.

50 – Glej zlasti sodbi z dne 17. januarja 1985 v zadevi Piraiki-Patraiki in drugi proti Komisiji (11/82, Recueil, str. 207, točka 31) ter z dne 22. junija 2006 v zadevi Belgija in Forum 187 proti Komisiji (C-182/03 in C-217/03, ZOdl., str. I-5479, točka 60) ter zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Infront WM, točka 71.

51 – Zgoraj navedena sodba Komisija proti Infront WM, točka 72 in navedena sodna praksa.

sporna odločba še posebej zadeva, iz treh razlogov.

111. Prvič, njihov položaj je poseben, saj imajo lastninske pravice na območjih, zajetih s sporno odločbo.

112. Drugič, istovetnost lastnikov zemljišč je lahko Komisija določila ob sprejetju te odločbe. Dejansko so območja, zajeta v sporni odločbi, opredeljena z zemljepisnimi koordinatami (dolžina in širina). Podatki, ki jih države članice predlagajo, posredujejo in potrjujejo, omogočijo določitev istovetnosti parcel, na katerih so lastninske pravice. Sicer pa nacionalni organi lastninsko pravico vsakega izmed nas načeloma vpišejo v vpisnike.

113. Tretjič, kot sem dokazal, sporna odločba vpliva na pravni položaj lastnikov zemljišč in zlasti na svobodno razpolaganje z njihovimi pravicami.

114. V teh okoliščinah menim, da je dopustnost ničnostne tožbe zadnjih lahko del uveljavljene sodne prakse Sodišča, v skladu s katero lahko posameznik izpodbija veljavnost akta Skupnosti, če zadevni akt spreminja pravice, ki jih je ta posameznik pridobil pred njegovim sprejetjem.

115. Kot sem navedel v točkah od 99 do 102 sklepnih predlogov v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Komisija proti Infront WM, je Sodišče v zadevi Toepfer in Getreide-Import Gesellschaft proti Komisiji⁵² prvič priznalo, da se lahko odločba, naslovljena na državo članico, posamično nanaša na posameznika. To rešitev je sprejelo tudi v zgoraj navedeni sodbi Bock proti Komisiji in v sodbah Agricola commerciale olio in drugi proti Komisiji ter Savma proti Komisiji⁵³. V sodbi CAM proti Komisiji⁵⁴ je Sodišče prav tako priznalo procesno upravičenje posamezniku od sprejetja izpodbijanega ukrepa, ki je posegel v obstoječ položaj, in postavilo pod vprašaj prihodnja upravičenja iz pridobljenih pravic iz dejavnosti. Tudi v zgoraj navedeni zadevi Komisija proti Infront WM je Sodišče odločilo v tem smislu.

52 – Sodba z dne 1. julija 1965 (106/63 in 107/63, Recueil, str. 525).

53 – Sodba z dne 27. novembra 1984 (232/81, Recueil, str. 3881, in 264/81, Recueil, str. 3915).

54 – Sodba z dne 18. novembra 1975 (100/74, Recueil, str. 1393).

116. Poleg tega menim, da je, kadar je obravnavana pravica na ravni temeljnih pravic v pravnem redu Skupnosti, kot je lastninska pravica⁵⁵, očitno, da je lahko ta predmet učinkovitega sodnega varstva pred sodiščem Skupnosti.

pravice lastnikov zemljišč pridobljene pred sprejetjem sporne odločbe.

117. Menim, da to analizo potrjuje sodna praksa Skupnosti, zlasti sodba Codorniu proti Svetu⁵⁶. V tej zadevi je družba španskega prava, imetnica znamke Gran Cremant de Codorniu od leta 1924, zahtevala razglasitev ničnosti uredbe Sveta, s katero je bila po izteku roka prepovedana uporaba navedbe „cremant“. Sodišče je tožbo dopustilo kljub zakonodajni naravi izpodbijanega akta, zato da bi zavarovalo lastninsko pravico, ki jo je imela družba na tej znamki na podlagi španske zakonodaje.

119. Zato zastopam stališče, da se ta odločba, upošteva vse te elemente, nanje posamično nanaša.

120. Lastniki zemljišč torej izpolnjujejo pogoje iz člena 230, četrti odstavek, ES, za vložitev ničnostne tožbe proti taki odločbi. Zato Sodišču predlagam, naj njihovo tožbo razglasi za dopustno.

118. Menim, da je mogoče to sodno prakso v celoti prenesti na to zadevo, saj so bile

55 – Glej zlasti sodbi z dne 26. novembra 1996 v zadevi T. Port (C-68/95, Recueil, str. I-6065, točka 40) ter z dne 10. julija 2003 v zadevi Booker Aquaculture in Hydro Seafood (C-20/00 in C-64/00, Recueil, str. I-7411, točka 67 in navedena sodna praksa).

56 – Sodba z dne 18. maja 1994 (C-309/89, Recueil, str. I-1853). V podporo te analize glej disertacijo Cassie, P., *L'accès des personnes physiques ou morales au juge de la légalité des actes communautaires*, Dalloz, Pariz, 2002, str. 752, točka 968 in naslednje.

121. Sedaj je treba preučiti dopustnost ničnostne tožbe, ki jo je vložilo združenje MTK proti sporni odločbi.

B – *Dopustnost ničnostne tožbe MTK*

122. Kot izhaja iz podatkov spisa, MTK zastopa interese 163.000 kmetijskih in gozdnih gospodarstev, med njimi interese lastnikov zemljišč.⁵⁷

123. Dopustnost tožbe, ki jo vloži združenje za obrambo skupinskih interesov pred sodiščem Skupnosti, prav tako izhaja iz člena 230, četrty odstavek, ES. Naj opozorim, da ta določba ničnostno tožbo fizičnih in pravnih oseb proti odločbi, ki nanje ni naslovljena, pogojuje z dvojnim pogojem, to je da se ta odločba nanje neposredno in posamično nanaša.

124. Združenje za obrambo skupinskih interesov torej ne more predlagati ničnosti odločbe, ki nanj ni naslovljena, če ga oziroma njegovih članov neposredno in posamično ne zadeva. V skladu z ustaljeno sodno prakso lahko združenje upravičeno vloži

57 – Točki 3 in 6 tožbe, vložene na prvi stopnji, ter točka 66 pisnih stališč, ki so jih vložili pritožniki po ugovoru nedopustnosti Komisije.

tožbo proti takemu aktu v imenu splošnih in skupinskih interesov članov, ki jih predstavlja.⁵⁸ Z ustanovitvijo takega združenja se je mogoče izogniti temu, da bi se posamezniki izognili postopkovnim zahtevam člena 230, četrty odstavek, ES.⁵⁹

125. Kot izhaja iz sodne prakse Sodišča, lahko združenje, kot je MTK, vloži ničnostno tožbo proti odločbi Komisije le v dveh primerih. Prvič, njegova tožba je dopustna, če imajo člani, ki jih zastopa, oziroma nekateri izmed njih, sami procesno upravičenje.⁶⁰ V tem primeru je mogoče šteti, da združenje nadomešča svoje člane. Drugič, njegova tožba je lahko dopustna tudi, če lahko s to tožbo

58 – Sodba z dne 14. decembra 1962 v zadevi Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes in drugi proti Svetu (16/62 in 17/62, Recueil, str. 901, 919 in 920), sklep z dne 18. decembra 1997 v zadevi Sveriges Betodlarens in Henrikson proti Komisiji (C-409/96 P, Recueil, str. I-7531, točka 45), sodba Sodišča prve stopnje z dne 11. februarja 1999 v zadevi Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen in Hapag-Lloyd proti Komisiji (T-86/96, Recueil, str. II-179, točka 55) ter sklep Sodišča prve stopnje z dne 29. aprila 1999 v zadevi Unione provinciale degli agricoltori di Firenze in drugi proti Komisiji (T-78/98, Recueil, str. II-1377, točka 36).

59 – V tem smislu glej zgoraj navedeno analizo Cassie, P., točka 1226 in naslednje.

60 – Sodba Sodišča z dne 7. decembra 1993 v zadevi Federmineria in drugi proti Komisiji (C-6/92, Recueil, str. I-6357, točka 17) ter sodbi Sodišča prve stopnje z dne 6. julija 1995 v zadevi AITEC in drugi proti Komisiji (od T-447/93 do T-449/93, Recueil, str. II-1971, točka 62) in z dne 29. septembra 2000 v zadevi CETM proti Komisiji (T-55/99, Recueil, str. II-3207, točki 23 in 24) ter sklep Sodišča prve stopnje z dne 30. septembra 1997 v zadevi Federolio proti Komisiji (T-122/96, Recueil, str. II-1559, točka 61).

uveljavlja svoj interes. Sodna praksa priznava, da lahko gre za tak primer, če je bil pogajalski položaj združenja prizadet z aktom, katerega razglasitev ničnosti predlaga.⁶¹

129. Ob upoštevanju sodne prakse Sodišča menim, da je ta element dovolj, da je mogoče upravičiti dopustnost tožbe MTK.

126. V okviru te tožbe pritožniki zatrjujejo, da je tožba združenja MTK dopustna, saj ima večina njegovih članov procesno upravičenje.

130. Glede na te ugotovitve Sodišču predlagam, naj zavrne ugovor nedopustnosti, ki ga je podala Komisija proti tožbi pritožnikov pred Sodiščem prve stopnje.

127. Tudi s tem stališčem se strinjam.

128. Pravzaprav menim, da MTK s to tožbo zastopa posamične interese določenih članov, zlasti interese lastnikov zemljišč. Sicer pa, kot sem dokazal, menim, da se sporna odločba na njegove člane neposredno in posamično nanaša. Menim, da je tožba MTK, ki jih zastopa, dopustna.

131. Poleg tega Sodišču predlagam, naj zadevo vrne Sodišču prve stopnje v ponovno odločanje o utemeljenosti tožbe in pridrži odločitev o stroških.⁶²

61 – Sodbi z dne 2. februarja 1988 v zadevi van der Kooy in drugi proti Komisiji (67/85, 68/85 in 70/85, Recueil, str. 219, točke od 21 do 24) ter z dne 24. marca 1993 v zadevi CIRFS in drugi proti Komisiji (C-313/90, Recueil, str. I-1125, točke od 28 do 30).

62 – Sodba z dne 15. maja 2003 v zadevi Pitsiorlas proti Svetu in ECB (C-193/01 P, Recueil, str. I-4837).

VII – Predlog

132. Upošteva je navedene ugotovitve Sodišču predlagam, naj odloči:

1. Sklep Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 22. junija 2006 v zadevi Sahlstedt in drugi proti Komisiji (T-150/05) se razveljavi.
2. Ugovor nedopustnosti, ki ga je podala Komisija Evropskih skupnosti pred Sodiščem prve stopnje Evropskih skupnosti, se zavrne.
3. Zadeva se vrne Sodišču prve stopnje Evropskih skupnosti v odločanje o utemeljenosti tožbe.
4. Odločitev o stroških se pridrži.